

COVID-19

Informacije za pogranične radnike i upućene radnike

30 verzija 2020¹
#coronavirus

Informacije za pogranične i upućene radnike na koje utječu ograničenja slobodnog kretanja ljudi uvedena u nizu država članica EU-a zbog pandemije bolesti COVID-19

Jeste li pogranični radnik? Pogranični ste radnik ako radite u državi članici koja nije vaša država članica boravišta (što znači da vam je radno mjesto u jednoj zemlji, a vraćate se redovito u zemlju u kojoj boravite). U slučaju nezaposlenosti, različita pravila o naknadama za nezaposlenost primjenjuju se na one pogranične radnike koji se u načelu ne vraćaju u svoje mjesto boravišta najmanje jednom tjedno.

Jeste li upućeni radnik? Upućeni ste radnik ako vas poslodavac s poslovnim nastanom u jednoj državi članici privremeno pošalje na rad u drugu državu članicu radi obavljanja određene usluge. Za svrhe vašeg socijalnog osiguranja smatra se da ste upućeni radnik ako vas poslodavac pošalje da u drugoj državi članici u njegovo ime obavljate djelatnost povezanu s poslom, ali i ako ste samozaposlena osoba koja je otišla u inozemstvo radi obavljanja djelatnosti slične onoj koju uobičajeno obavljate u svojoj državi članici podrijetla.

Cilj je ovog dokumenta obavijestiti vas o općim pravilima koja se primjenjuju na vaš ugovor o radu i koracima koje ćete možda morati poduzeti u pogledu vašeg zdravstvenog i socijalnog osiguranja. Ovo nisu pravno obvezujuće informacije o vašoj specifičnoj situaciji.

Dokument se ne odnosi na građane EU-a koji borave i rade u državi članici čiji nisu državljani². Takvi građani EU-a imaju pravo na jednako postupanje u svakom pogledu kao državljani te zemlje. S tim u vezi pročitajte nedavno donesene Smjernice za mjere upravljanja granicama radi zaštite zdravlja i dostupnosti robe i osnovnih usluga³.

Posebno, države članice ne smiju uskratiti ulazak građanima EU-a koji imaju boravište na njihovu državnom području. Na te građane mogu primjenjivati jednaka ograničenja kao i na vlastite državljane u pogledu prava (uključujući pravo kretanja unutar države članice ili pravo na izlazak iz nje). Nadalje, države članice mogu poduzeti odgovarajuće mjere, primjerice naložiti građanima EU-a da budu u samoizolaciji ili slično, pod uvjetom da isto nalažu vlastitim državljanima. Posebne mjere u odnosu na radnike u području prometa navedene su u Komunikaciji Komisije o uvođenju zelenih traka u okviru mjera upravljanja granicama radi zaštite zdravlja i dostupnosti robe i osnovnih usluga.⁴

1. Službe Komisije stalno prate razvoj situacije i procjenjuju hoće li u dogledno vrijeme biti potrebne dodatne informacije. Ovaj će se dokument redovito ažurirati kako bi se u obzir uzeli najnoviji događaji.

2. Na te se radnike odnose zaštitne mjere iz Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

3. C(2020) 1753 final.

4. https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/2020-03-23-communication-green-lanes_en.pdf

U smjernicama o ostvarivanju slobodnog kretanja radnika navode se mjere koje bi države članice trebale poduzeti kako bi se mobilnim radnicima, a posebno onima u zanimanjima kritičnima za borbu protiv pandemije, omogućilo da dođu do svojih radnih mjesta⁵.

Komisija poziva države članice da u svrhu nesmetanih prelazaka granice uspostave posebne postupke koji će u provedbi biti brzi i jednostavni te da poduzmu posebne mjere kojima se osigurava koordinirani pristup na razini EU-a.

Neke zemlje uvode nove smjernice i administrativne dogovore među svojim javnim tijelima kako bi pojednostavnile postupke u području socijalne sigurnosti u korist mobilnih radnika⁶. Komisija potiče takvu praksu te će zajedno s državama članicama utvrditi primjere dobre prakse koju bi mogle preuzeti i druge države članice.

AKO STE POGRANIČNI RADNIK

U skladu sa Smjernicama za mjere upravljanja granicama radi zaštite zdravlja i dostupnosti robe i osnovnih usluga te Smjernicama o ostvarivanju slobodnog kretanja radnika tijekom pandemije bolesti COVID-19, države članice ne bi trebale sprečavati prelazak granica pograničnih i sezonskih radnika te bi u svrhu nesmetanih prelazaka granice trebale uspostaviti posebne postupke koji će u provedbi biti brzi i jednostavni.

Ako ste pogranični radnik na kojega utječu ograničenja koja je država članica vašeg zaposlenja uvela zbog pandemije bolesti COVID-19, u nastavku možete pronaći informacije o uvjetima rada i socijalnom osiguranju tijekom tog razdoblja.

Koje se pravo primjenjuje na vaš ugovor?

U skladu s pravom EU-a (članak 8. Uredbe (EZ) br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze) pravo koje se primjenjuje na pojedinačne ugovore o radu obično je pravo države članice u kojoj se posao uobičajeno obavlja. Drugim riječima, ako zbog ograničenja izlaska iz zemlje ili ulaska u zemlju kao pogranični radnik ne možete ispuniti svoje obveze prema ugovoru o radu, pravne posljedice nemogućnosti rada utvrđuju se na temelju prava države članice u kojoj uobičajeno radite. U skladu s člankom 7. Uredbe (EU) br. 492/2011 o slobodi kretanja radnika u Uniji trebali biste imati iste socijalne i porezne povlastice koje država članica vašeg zaposlenja odobrava domaćim radnicima čija su prava kretanja ograničena.

Ako ste pogranični radnik koji ne može ići na posao u drugu državu članicu i morate raditi na daljinu iz matične države članice, jeste li time postali upućeni radnik?

Ne. Nećete se smatrati upućenim radnikom u skladu s direktivama o upućivanju radnika⁷. To znači da se na vas neće početi primjenjivati osnovni uvjeti rada vaše matične države članice jer ne postoji pružanje usluga / primatelj usluge u vašoj matičnoj državi članici. Vaš ugovor o radu i dalje će biti uređen pravom države članice zaposlenja kao i prije, osim ako se s poslodavcem ne dogovorite drukčije. To u praksi znači da ne morate dostaviti poseban zahtjev ili obrazac u tu svrhu. U skladu s člankom 45. UFEU-a i člankom 7. Uredbe (EU) br. 492/2011 o slobodi kretanja radnika u Uniji trebali biste imati iste socijalne i porezne povlastice koje država članica vašeg zaposlenja odobrava domaćim radnicima čija su prava kretanja ograničena. U slučaju djelomične nezaposlenosti, pogranični radnici uživaju jednaka

5. C(2020) 2051 final.

6. Vidjeti primjerice:

Belgija: https://www.international.socialsecurity.be/working_in_belgium/en/archives.html

Francuska: <https://travail-emploi.gouv.fr/actualites/presse/communiqués-de-presse/article/covid-19-situation-des-travailleurs-frontaliers>

Njemačka: <https://www.bmas.de/DE/Presse/Meldungen/2020/corona-virus-arbeitsrechtliche-auswirkungen.html>

Nizozemska: <https://pers.svb.nl/coronavirus-en-wonen-of-werken-over-de-grens-de-sociale-verzekering-verandert-niet/>

7. Direktiva 96/71/EZ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A31996L0071> i

Direktiva 2014/67/EU <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?qid=1584454887016&uri=CELEX:32014L0067>

prava kao i radnici s boravištem te domaći radnici⁸. Imajte na umu da su se neke zemlje već bilateralno dogovorile i uspostavile odgovarajuće administrativne postupke kojima se potvrđuje da se zbog rada na daljinu ne mijenja određivanje nadležne zemlje⁹.

Ako ste pogranični ili sezonski radnik i tijekom predmetnog razdoblja postanete u potpunosti nezaposleni

Ako ste **pogranični radnik** i ako tijekom predmetnog razdoblja postanete u potpunosti nezaposleni, trebali biste se obratiti zavodu za zapošljavanje u svojoj državi članici boravišta. Imate pravo na naknadu za nezaposlenost države članice boravišta pod istim uvjetima kao i nezaposlene osobe u toj državi članici te bi se trebali staviti na raspolaganje službama za zapošljavanje u državi članici boravišta. Ako ste pogranični radnik koji se u načelu ne vraća u svoje mjesto boravišta najmanje jednom tjedno, možete tražiti zaposlenje u državi članici boravišta ili državi članici posljednjeg zaposlenja. Trebali biste se prijaviti zavodu za zapošljavanje u državi članici u kojoj se odlučite tražiti zaposlenje. Imate pravo na naknadu za nezaposlenost te države članice pod istim uvjetima kao i nezaposlene osobe u toj državi članici te bi se trebali staviti na raspolaganje službama za zapošljavanje u toj državi članici.

Ako ste **sezonski radnik** i ako tijekom predmetnog razdoblja postanete u potpunosti nezaposleni¹⁰, trebali biste se obratiti zavodu za zapošljavanje u državi članici u kojoj ste osigurani. Ako redovito obavljate neku djelatnost i u državi članici boravišta, to bi trebala biti država članica u kojoj ste osigurani. U tom slučaju imate pravo na naknadu za nezaposlenost države članice boravišta pod istim uvjetima kao i nezaposlene osobe u toj državi članici te biste se trebali staviti na raspolaganje službama za zapošljavanje u državi članici boravišta.

Koje se zakonodavstvo o socijalnoj sigurnosti primjenjuje na vas s obzirom na nacionalna ograničenja u vezi s prelaskom granice i preporuke za rad na daljinu zbog pandemije bolesti COVID-19?

U trenutačnoj situaciji i dalje se primjenjuju europska pravila o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Međutim, ta su pravila donekle fleksibilna i dopuštaju da dotični radnici ostanu osigurani u državi članici u kojoj su bili osigurani prije pandemije bolesti COVID-19. Scenariji i rješenja predložena u nastavku mogu se primijeniti ovisno o situaciji u kojoj se nalaze radnici.

Ako ste pogranični radnik koji radi isključivo u državi članici koja nije država članica boravišta

Trenutačno ste osigurani u državi članici zaposlenja. Ako sada ne možete raditi u državi članici zaposlenja te privremeno morate raditi od kuće, u načelu ta situacija ne bi trebala dovesti do promjene primjenjivog zakonodavstva u pogledu vašeg socijalnog osiguranja, s obzirom na to da je ta situacija privremena. I dalje ćete imati pravo na sve naknade iz sustava socijalne sigurnosti države članice zaposlenja.

8. Na temelju članka 45. UFEU-a i članka 7. Uredbe (EU) br. 492/2011.

9. Na primjer, smjernice su izdale Belgija, Francuska, Njemačka i Nizozemska. Detalje možete pronaći u bilješci 5.

10. To znači da ste postali nezaposleni u državi članici sezonskog zapošljavanja, ali i u svojoj državi članici boravišta.

AKO STE RADNIK KOJI OBAVLJA DJELATNOST U DVIJE ILI VIŠE DRŽAVA ČLANICA

Ako radite i u državi članici zaposlenja i u državi članici boravišta, a osigurani ste u državi članici zaposlenja jer vaša djelatnost u državi članici boravišta nije znatna (manje od 25 % vašeg radnog vremena)

Trenutačno ste osigurani u državi članici zaposlenja. Budući da će se djelatnost u vašoj državi članici boravišta povećati, može postati znatna (više od 25 % radnog vremena u razdoblju od 12 mjeseci). U tom slučaju, zakonodavstvo vaše države članice boravišta moglo bi se početi primjenjivati na temelju članka 13. Uredbe (EZ) br. 883/2004 samo ako prosječno radno vrijeme u razdoblju od 12 mjeseci premaši 25 % vašeg ukupnog radnog vremena u svim državama članicama. Stoga činjenica da ćete tijekom sljedećih nekoliko tjedana obavljati znatnu djelatnost u svojoj državi članici boravišta ne bi trebala utjecati na vašu situaciju u pogledu socijalne sigurnosti. Već biste trebali imati prenosivi dokument A1 koji je izdala nadležna ustanova u državi članici zaposlenja u skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 883/2004.

Ako radite i u državi članici zaposlenja i u državi članici boravišta, a osigurani ste u državi članici boravišta jer je vaša djelatnost u državi članici boravišta već sada znatna (više od 25 % vašeg radnog vremena)

Trenutačno ste osigurani u državi članici boravišta. Već biste trebali imati prenosivi dokument A1 koji je izdala nadležna ustanova u državi članici boravišta u skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 883/2004. Granična ograničenja i rad na daljinu ne bi trebali utjecati na vaše socijalno osiguranje.

Što ako prethodno navedeni scenariji nisu primjenjivi na vaš slučaj i ako zbog pandemije bolesti COVID-19 morate promijeniti državu članicu u kojoj ste socijalno osigurani?

Ako se niste pronašli u prethodnim scenarijima i ako zbog vaše specifične situacije može doći do promjene države članice u kojoj ste socijalno osigurani, od svojeg poslodavca možete zatražiti da nadležnom tijelu države članice za čije zakonodavstvo želite da se i dalje primjenjuje na vas podnese zahtjev za nastavak primjene tog zakonodavstva. Poslodavac bi trebao potkrijepiti taj zahtjev i obrazložiti da je u vašem interesu da ostanete osigurani u državi članici u kojoj ste trenutačno osigurani¹¹.

Što ako se razbolim dok radim u državi članici zaposlenja ili tijekom rada na daljinu iz države članice boravišta?

Ako radite u jednoj državi članici EU-a, a živite u drugoj, imate pravo na liječenje u obje zemlje.

Vjerojatno ste već registrirani u zemlji u kojoj ste zaposleni te ste od tijela nadležnog za zdravstveno osiguranje primili obrazac S1 (ako to još nije obavljeno, trebali biste se registrirati i zatražiti taj obrazac te ga podnijeti tijelu nadležnom za zdravstveno osiguranje u zemlji u kojoj živite). Time vam je osigurano pravo na zdravstvenu zaštitu u zemlji u kojoj živite pod istim uvjetima koji vrijede za državljane osigurane u toj zemlji.

Informacije o prenosivom dokumentu A1 i nacionalnim kontaktnim točkama

Više informacija o prenosivom dokumentu A1 možete pronaći na:

<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=en>

Pojedinosti o instituciji socijalnog osiguranja odgovornoj za izdavanje prenosivog dokumenta A1 možete pronaći na:

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/social-security-forms/contact_points_pd_a1.pdf

¹¹. Za više informacija o mogućoj primjeni sporazuma o iznimkama vidjeti dio 2. smjernica koje se odnose na ostvarivanje slobodnog kretanja radnika.

AKO STE UPUĆENI RADNIK

Morate li poštovati pravila države članice domaćina koja se odnose na rad?

Ako ste u državi članici u koju vas je poslodavac poslao radi pružanja usluga („država članica domaćin”) i ondje ćete nastaviti s radom, i dalje će se primjenjivati zakonodavstvo države članice domaćina u pogledu osnovnih uvjeta rada (minimalna plaća, maksimalno radno i najkraće vrijeme odmora, pravila u pogledu zdravlja, sigurnosti i higijene na radu itd.). Ako zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19 nije dopušteno odlaziti na radno mjesto, morate poštovati pravila države članice domaćina. Međutim, i dalje ćete imati pravo na naknade iz sustava socijalne sigurnosti države članice u kojoj plaćate doprinose za socijalno osiguranje, a ne iz sustava države članice domaćina.

Koje se zakonodavstvo o socijalnoj sigurnosti primjenjuje na vas s obzirom na nacionalna ograničenja u vezi s prelaskom granice i preporuke za rad na daljinu zbog pandemije bolesti COVID-19?

Ako ste upućeni radnik i vaša je djelatnost započela prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19

Ako ste upućeni radnik i vaša je djelatnost u drugoj državi članici započela prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19, na vas ne bi trebala utjecati nacionalna ograničenja u vezi s prelaskom granice ako ste fizički već u državi članici u koju ste upućeni. Trebali biste nastaviti razdoblje upućivanja kako je navedeno u prenosivom dokumentu A1 i ostati osigurani u državi članici u kojoj vaš poslodavac ima poslovni nastan ili u kojoj ste obično osigurani kao samozaposlena osoba.

Ako ste upućeni radnik i vaša je djelatnost započela prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19, ali otputujete u drugu državu članicu, na primjer, tijekom slobodnih dana

Ako ste upućeni radnik i vaša je djelatnost u drugoj državi članici započela prije izbijanja pandemije bolesti COVID-19, ograničenja mogu utjecati na vas ako izađete iz države članice u koju ste upućeni i želite ponovno ući nakon određenog vremena. Takav je slučaj ako se vaša djelatnost obavlja u državi članici koja uvede nacionalna ograničenja ulaska osobama koje dolaze iz drugih zemalja ili iz određenih pogođenih regija. Stoga biste prije izlaska iz države članice u koju ste upućeni trebali kod nadležnih tijela provjeriti hoće li vam se odobriti ulazak pri povratku. Ako vam je ulazak odbijen i stoga ne možete nastaviti razdoblje upućivanja, vaš bi poslodavac trebao zatražiti daljnje upute od nadležne ustanove koja je izdala prenosivi dokument A1.

Ako ste upućeni radnik i vaša je djelatnost trebala započeti nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19

Ako ste upućeni radnik, a bilo je planirano da vaša djelatnost u drugoj državi članici započne nakon izbijanja pandemije, početak razdoblja vašeg upućivanja može se odgoditi zbog nacionalnih ograničenja ulaska u određenim državama članicama. U tom slučaju vaš poslodavac ili vi kao samozaposlena osoba trebate od nadležne ustanove koja je izdala prenosivi dokument A1 zatražiti daljnje upute.

Ako ste sezonski radnik i vaša je djelatnost trebala započeti tijekom ili nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19

Ako ste sezonski radnik, a bilo je planirano da vaša djelatnost u državi članici u kojoj se sezonski rad obavlja započne tijekom ili nakon izbijanja pandemije bolesti COVID-19, početak vašeg sezonskog zaposlenja može se odgoditi zbog nacionalnih ograničenja ulaska u određenim državama članicama. U tom biste slučaju trebali kontaktirati sa svojim poslodavcem u državi članici sezonskog zapošljavanja radi daljnjih uputa¹².

Ograničenja slobodnog kretanja koja uvode države članice u kontekstu aktualne krize uzrokovane bolešću COVID-19

U skladu s člankom 45. stavkom 3. UFEU-a i Direktivom 2004/38/EZ ograničenja prava slobodnog kretanja radnika mogu se opravdati razlozima javnog poretka ili unutarnje sigurnosti, uključujući opasnost od neke zarazne bolesti. Međutim, to opravdanje ograničenja treba usko tumačiti¹³, a ograničenja moraju biti nužna, proporcionalna i temeljiti se na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima.

Imate pitanja o EU-u? Obratite se službi za informiranje građana Europe Direct: europa.eu/european-union/contact_hr

12. Za više informacija u pogledu sezonskih radnika vidjeti dio 3. smjernica koje se odnose na ostvarivanje slobodnog kretanja radnika.

13. O tome vidjeti Presudu Suda u zajedničkim predmetima 115/81 i 116/81 Adoui i Cornuaille, EU:C:1982:183.

© Europska unija, 2020.

Ponovna upotreba ovog dokumenta dopuštena je uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena (Međunarodna dozvola Creative Commons Attribution 4.0).

Za svaku upotrebu ili reprodukciju elemenata koji nisu u vlasništvu EU-a možda je potrebno izravno zatražiti dopuštenje od odgovarajućih nositelja prava.

Sve slike © Europska unija, osim ako je drukčije naznačeno. Ikone © Flaticon – sva prava pridržana.